

Sygn. akt VII U 401/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: sekr. sądowy Monika Bąk - Rokicka

po rozpoznaniu w dniu 1 sierpnia 2017 r. w Warszawie

sprawy Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek odwołania Z. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 13 lutego 2017 roku, znak: (...) oraz

z dnia 22 lutego 2017 roku, znak: (...)

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje Z. K. prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 01 lutego 2017 roku,
2. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w przyznaniu świadczenia.

UZASADNIENIE

W dniu 10 marca 2017r. **Z. K.** złożył za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 13 lutego 2017r. i 22 lutego 2017r. znak: (...) na podstawie której organ ten odmówił przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań wskazanych przez siebie świadków oraz dowodów z dokumentów, w tym dokumentacji osobowo-płacowej. Ponadto w piśmie procesowym z dnia 22 maja 2017r. (data prezentaty na biurze podawczym) ubezpieczony wskazał, że zawnioskowane dowody dotyczą okresu jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w W. w okresie od 12 maja 1975r. do 1 czerwca 1991r.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 4 kwietnia 2017r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o oddalenie obu odwołań Z. K. na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wyjaśnił, że odwołujący nie udowodnił posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. W ocenie organu rentowego z przedłożonych przez odwołującego dokumentów dotyczących zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w W. nie można jednoznacznie stwierdzić, że wykonywana przez niego wówczas

praca stanowiła pracę w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony Z. K. urodził się w dniu (...) w J. (akta rentowe – okoliczność bezsporna).

W dniu 22 kwietnia 1975 roku odwołujący otrzymał prawo jazdy kategorii A, B, C, D i E, w tym kategorię uprawniającą go do prowadzenia pojazdów samochodowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym do 3.500 kg, w tym z przyczepami o dopuszczalnym ciężarze całkowitym do 750 kg. Uprawnienia do prowadzenia pojazdów ww. pojazdów odwołujący nabył w trakcie służby wojskowej w 1975 roku (odpis prawa jazdy k. 55 a.o., prawo jazdy k. 39-40 a.o., podanie, życiorys k. 56-57 a.o.).

W okresie od 12 maja 1975r. do 1 czerwca 1991r. Z. K. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w W. (dalej również jako (...)) w W.) na stanowisku kierowcy. W trakcie zatrudnienia w (...) w W. Z. K. zajmował się prowadzeniem samochodów ciężarowych. (...) w W. posiadało około 140 samochodów ciężarowych o masie powyżej 3.5 tony marki S., Z., K., J., a także samochody dostawcze marki N., kierowcy zatrudnieni w przedsiębiorstwie obsługiwali takie zakłady produkcyjne jak Zakłady (...) oraz Hutę (...) w W.. Odwołujący prowadził samochody ciężarowe marki K. (...) oraz marki T., również w wersji ciężarówka-wywrotka lub z przyczepą. Przy pomocy samochodów ciężarowych odwołujący przewoził przede wszystkim materiały budowlane oraz materiały sypkie, takie jak kruszywa, żwir, cegły, piasek czy też sól. Oprócz prowadzenia pojazdu ciężarowego odwołujący nie zajmował się innymi czynnościami – za załadunek i wyładunek ciężarówek byli odpowiedzialni ładowacze, nie było również takiej potrzeby przy używaniu wywrotki. W przypadku awarii lub konieczności dokonania napraw samochodu odwołujący, tak jak inni kierowcy, zawiadamiał pogotowie techniczne lub odstawiał pojazd na kanał remontowy i przesiadał się na samochód zastępczy. Odwołujący wykonywał powyższą pracę w sposób ciągły, przez osiem godzin dziennie (umowa o pracę k. 49 a.o., dokumentacja kadrowo-płacowa k. 13-38 a.o., k. 41-59 a.o., zeznania świadków H. G. k. 53-54 a.s., S. O. k. 54-55 a.s., zeznania odwołującego k. 54-55 a.s., zeznania pisemne świadków i oświadczenie odwołującego k. 3-5 a.s.).

W listopadzie 1982 roku Z. K. został delegowany do pracy w Oddziale Robót Eksportowych w Libii. Odwołujący przebywał w delegacji w okresie od 23 kwietnia 1983r. do 23 kwietnia 1984r. W trakcie pobytu odwołujący również wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego, obsługiwał wówczas pojazd wyposażony w żuraw marki T., którym przewoził przeważnie marmur oraz płyty lastrykowe, a także ciężarówkę marki J.. Do Polski odwołujący wrócił w dniu 26 maja 1984r. (umowa o pracę w delegacji k. 5 a.o., informacje o delegowaniu odwołującego do pracy w Libii k. 9-12 a.o., zeznania świadka S. O. k. 54-55 a.s.).

Odwołujący zakończył pracę w (...) w W. na podstawie porozumienia stron z przyczyn ekonomicznych (dokumentacja kadrowa – porozumienie ws. rozwiązania umowy o pracę k. 24-25 a.o.).

W dniu 6 lutym 2017r. Z. K. zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z wnioskiem o emeryturę (wniosek z załącznikami k. 1-7 a.r. tom II). Po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego organ rentowy wydał w dniu 13 lutym 2017r. decyzję znak: (...) odmawiając mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że odwołujący nie uznał okresu zatrudnienia w (...) w W. ze względu na brak świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że ustalił ogólny staż pracy odwołującego – sumę okresów składkowych i nieskładkowych – w wymiarze 26 lat,

7 miesięcy i 8 dni (decyzja ZUS z 13.02.2017r. k. 10 a.r. tom II). Po przedłożeniu przez odwołującego dodatkowych dokumentów z archiwum organ rentowy ponownie rozpatrzył wnioski o emeryturę i w dniu 22 lutym 2017r. ponownie wydał decyzję odmowną

w przedmiocie przyznania wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na stanowisko wyrażone w decyzji z dnia 13 lutego 2017r., wskazał również, że przedłożone przez odwołującego dokumenty nie są wystarczającym dowodem na potwierdzenie zatrudnienia w szczególnych warunkach (dokumentacja z archiwum k. 11-17 a.o., decyzja ZUS z 22.02.2017r. k. 18 a.o.).

Z. K. odwołał się od powyższych decyzji inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie k. 2 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego, w skład którego wchodziły takie dowody jak dokumentacja osobowa ubezpieczonego, jego zeznania oraz zeznania świadków.

Sąd w całości dał wiarę wszystkim zebranym w sprawie dowodom, gdyż ich treść korespondowała ze sobą a wynikające z nich wnioski były zbieżne lub tożsame.

W szczególności Sąd uwzględnił dokumentację osobową odwołującego z okresu zatrudnienia w (...) w W. otrzymaną z Archiwum Państwowego w M. oraz zeznania świadków H. G. i S. O., którzy pracowali z odwołującym w ww. zakładzie pracy. Wartościowe były zwłaszcza zeznania S. O., który tak jak odwołujący pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego i przebywał z nim na delegacji w Libii na przełomie lat 1983-1984.

Dowody ani ich treść nie były kwestionowane przez strony, toteż Sąd ocenił je jako wiarygodne i wystarczające do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie S. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

(...) Oddziału w W. z dnia 13 lutego 2017r. i 22 lutego 2017r. znak: (...) było zasadne i skutkowało ich stosowną zmianą.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440; ze zm.) wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura

po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn, oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia

do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przy określaniu prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

nie ma żadnej swobody. Prace te ściśle i jasno określone są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Na wykazach prac zawartych

we wskazanym rozporządzeniu, nie kończą się jednak ograniczenia dotyczące uprawnień z tytułu wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Dodatkowo, zgodnie z powołanym rozporządzeniem, aby kobieta mogła nabyć prawo do emerytury powinna:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia),
2. wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia, oraz
3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia) oraz być zatrudnioną przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia).

W myśl stanowiska wyrażonego w orzecznictwie, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy. W postępowaniu odwoławczym od decyzji odmawiającej prawa do tego świadczenia, sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 154/05). Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00). Jednocześnie wskazać należy, że świadectwo pracy nie jest dokumentem urzędowym w myśl art. 244 § 1 k.p.c., gdyż pracodawca nie ma charakteru organu władzy publicznej, świadectwo pracy stanowi więc dokument prywatny zgodnie z art. 245 k.p.c. W orzecznictwie podkreśla się, że przy ustalaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym złożenie dowodu w postaci świadectwa pracy może być kwestionowane, co na podstawie art. 6 k.c. pociąga za sobą obarczenie ciężarem dowodu strony, która zaprzecza okolicznościom wynikającym ze świadectwa pracy. Należy bowiem ustalić, jakie prace ubezpieczony rzeczywiście wykonywał, bowiem ta okoliczność, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek dla przyznania dochodzonego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie II UK 337/03).

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że S. K. osiągnął wymagany wiek 60 lat i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy odwołujący spełnia warunki do uzyskania wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zakwestionował okoliczność spełniania przez Z. K. przesłanek do nabycia prawa do wcześniejszych świadczeń emerytalnych wskazując, że odwołujący nie legitymuje się okresem 15 lat pracy wykonywane w warunkach szczególnych. Z powyższym stanowiskiem nie zgodził się odwołujący, który powołując się na zeznania świadków oraz dokumentację osobową wnosił o uznanie okresu jego zatrudnienia w (...) w W. od 12 maja 1975r. do 1 czerwca 1991r. za okres pracy w warunkach szczególnych.

W oparciu o powyższe, mając na względzie prezentowane wcześniej poglądy judykatury w zakresie postępowania dowodowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, Sąd Okręgowy uwzględnił w toku postępowania dowody w postaci dokumentacji osobowej Z. K. oraz zeznań świadków i na tej podstawie ustalił, że sama okoliczność zatrudnienia odwołującego w (...) w W. w spornym okresie była bezsporna. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, przedsiębiorstwo to zajmowało się świadczeniem usług transportowych na rzecz innych przedsiębiorstw. Odwołujący w całym okresie zatrudnienia w ww. (...) w W. pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o masie powyżej 3.5 tony. Jeździł przede wszystkim samochodem marki K. oraz T.. Praca odwołującego polegała na przewozie towarów, najczęściej budowlanych, do innych przedsiębiorstw na terenie kraju. Odwołujący nie wykonywał innych czynności związanych np. z załadunkiem czy naprawą prowadzonego pojazdu, obowiązki kierowcy wykonywał stale, w pełnym wymiarze czasu pracy. W przypadkach, gdy jego samochód był w naprawie, odwołujący otrzymywał inny samochód w celu wykonania obowiązków.

Na przełomie lat 1983-1984 odwołujący został oddelegowany do pracy w Libii, gdzie również pracował jako kierowca samochodu ciężarowego.

W ocenie Sądu scharakteryzowana wyżej praca kierowcy samochodu ciężarowego wykonywana przez Z. K. w trakcie zatrudnienia w (...) w W. może zostać zakwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych. W pozycji 2, dziale VIII (w transporcie i łączności), wykazu A załączonego do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskazano, że pracą w warunkach szczególnych stanowią „Prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”. W ocenie Sądu nie ma wątpliwości, że pojazdy prowadzone przez odwołującego w okresie zatrudnienia w (...) w W. mogą zostać zakwalifikowane jako pojazdy ciężarowe o masie powyżej 3,5 tony, o którym mowa we wskazanej wyżej pozycji załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. Były to bowiem pojazdy przeznaczone do przewozu materiałów budowlanych (wywrotki) bądź towarów wielkogabarytowych.

Powyższa konstatacja prowadzi do wniosku, zgodnie z którym okres zatrudnienia odwołującego w (...) w W. należy uznać za okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Skoro bowiem z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że odwołujący przez cały okres zatrudnienia w ww. przedsiębiorstwie nie zajmował się niczym innym prócz prowadzenia pojazdów ciężarowych o masie powyżej 3,5 tony, do czego był uprawniony jeszcze przed podjęciem zatrudnienia w zakładzie pracy, a ponadto praca ta odpowiada stosownej pozycji załącznika ww. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r., to cały okres świadczenia pracy tego rodzaju należy uwzględnić przy ustaleniu prawa do wcześniejszej emerytury jako okres pracy w warunkach szczególnych.

Konsekwencją powyższego było stwierdzenie, że odwołanie Z. K. było zasadne. Uwzględnienie całego okresu zatrudnienia odwołującego w (...) w W.

od 12 maja 1975r. do 1 czerwca 1991r. prowadzi do ustalenia, że odwołujący legitymuje się stażem pracy w wymiarze ponad 16 lat, a więc więcej, niż minimalny próg stażu pracy

w warunkach szczególnych, jaki jest konieczny do uzyskania prawa do wcześniejszego świadczenia emerytalnego. Ponieważ była to jedyna sporna przesłanka konieczna

do przyznania odwołującemu wcześniejszej emerytury i spełnia on pozostałe określone

w cytowanych wyżej przepisach warunki do jego uzyskania, świadczenie to winno zostać mu przyznane.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy dokonał zmiany skarżonych decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i orzekając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. dokonał ich zmiany poprzez przyznania odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury od dnia 1 lutego 2016r. zgodnie z treścią art. 129 ustawy emerytalnej, o czym orzekł w punkcie 1 sentencji wyroku.

Z kolei na podstawie art. 118 ustawy o emeryturach i rentach Sąd jako organ odwoławczy od decyzji organu rentowego orzeka o jego odpowiedzialności za nieustalenie okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W ocenie Sądu, na gruncie niniejszej sprawy organowi rentowemu odpowiedzialności przypisać nie można. Ustalenie, że odwołujący spełnił warunek 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych było możliwe dopiero po załączeniu przez odwołującego dodatkowej dokumentacji pracowniczej, a także po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, obejmującego dowody z zeznań świadków. Organ rentowy nie ma tych możliwości dowodowych w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, gdyż ograniczony jest środkami dowodowymi wymienionymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49). W związku z powyższym Sąd orzekł jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...)

(...)